

К.е.н. Яковенко Р. В., Ткаченко О. Ю.

Кіровоградський національний технічний університет

АНАЛІЗ СТАНУ НА РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ

В останні роки механізм зайнятості був однією з причин занепаду економіки країни. Тому на даний момент в Україні сформувався ринок праці з обмеженим попитом і низкою серйозних проблем, які потребують негайного вирішення.

В Україні достатньо склалась доволі складна демографічна ситуація. Так, наприклад, у місті Кіровограді у 1811 році проживали 4 тис. осіб, у 1913 р – 78 тис., у 1970 р.– 189 тис., у 2001 р. – 259 тис., у 2010 – 236 тис., у 2014 р. – 233 тис. [1, с. 28-29, 44-45; 2; 3, с. 11]. Станом на 1 серпня 2014 року чисельність наявного населення України становила 42981,9 тис. осіб (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя). Порівняно з 1 січня 2013 року, чисельність населення скоротилася на 91,3 тис. осіб. Міське населення становить 69,1%, сільське —30,9%. Густота населення — 74,5 осіб/км². На період січень-липень 2014 р. кількість народжених – 276 512 осіб, кількість померлих – 379 691 осіб. Порівняно з аналогічними показниками за 2013 р. кількість народжених збільшилась на 8,5 тис., кількість померлих збільшилась на 8,8 тис.

Станом на 1 вересня 2014 року кількість зареєстрованих безробітних становила 426,1 тис. осіб. Проте показник щодо рівня зареєстрованого безробіття не дає повного уявлення про загальну ситуацію з безробіттям у країні. За останніми оприлюдненими даними Державної служби статистики України, рівень безробіття населення віком 15–70 років, визначений за методологією Міжнародної організації праці, в Україні в середньому зріс з 8,0% у I кварталі 2013 року до 8,8% економічно активного населення у I кварталі 2014 року [4].

Однією з актуальних проблем на ринку праці є відсутність досвіду роботи в тій чи іншій сфері. Більша половина компаній відмовляється брати на роботу

людей, які вперше вийшли на ринок праці. Згідно ст. 56 Закону України „Про вищу освіту” умови працевлаштування на роботу за направленням визначаються договором. Типовий зразок договору можна побачити у Постанові Кабінету Міністрів „Про порядок працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням”. Але на практиці таке направлення і договір рідко вдається втілити у життя тому, що через відсутність вакантних посад на підприємстві замовники, зазвичай, самі відмовляються від свого замовлення. Таку ситуацію передбачено пунктом 28 вищевказаної Постанови. Як результат, більшість випускників, після одержання диплому, належать до категорії осіб, яким необхідно самотужки знайти і влаштуватись на роботу.

Як свідчать наведені дані, незайнятість є масовим явищем. На сучасному етапі становлення ринку праці в Україні також загострюються проблеми прихованого безробіття. Недостатній рівень забезпеченості робочими місцями, заробітною платою і багатьма іншими факторами змушує багатьох українців працювати за кордоном. За статистикою легальної еміграції громадян України, легально за кордоном живуть і працюють 1,14 мільйона українців. Проте, за неофіційними даними, кількість українців, які живуть і працюють за кордоном, становить приблизно 5-7 мільйонів осіб. Україна опинилася на десятому місці за кількістю емігрантів, які виїхали до більш економічно розвинених країн. Про це повідомляє британське видання The Guardian.

Метою державних і регіональних програм зайнятості є сприяння зайнятості населення, задоволення потреб громадян у праці, в тому числі створення нових робочих місць, забезпечення умов для розвитку підприємництва та працевлаштування незайнятого населення і безробітних; поліпшення системи професійної орієнтації, підготовки й перепідготовки кадрів, матеріальної підтримки безробітних та їх сімей; організації громадських робіт тощо.

У розвинутих країнах більшість програм зайнятості стосується певних категорій населення, які потребують підтримки й допомоги. У Франції, наприклад, з державного бюджету на зайнятість виділяють 6,8% коштів, а відрахування підприємств, соціальних установ, різні внески за обсягом майже в 1,5 рази перевищують надходження з бюджету.

Захист національних інтересів та зростання конкурентоспроможності держави в сучасних умовах економічної глобалізації і науково-технічної інтеграції можна забезпечити при ефективному використанні людського фактора продуктивних сил. При вирішенні зазначених проблем важливо враховувати ситуацію на національному ринку праці та забезпечити раціональне використання трудового потенціалу.

Формування ринку праці в Україні, його прогнозування, є невід'ємною частиною становлення ринкового механізму. Основними напрямками його регулювання повинні стати: боротьба проти подальшого спаду виробництва, реструктуризація економіки, впровадження механізмів звільнення і перерозподілу зайнятого населення, недопущення масового безробіття, удосконалення системи оплати праці, соціальна підтримка окремих груп населення, прийняття законів про державну службу і регулювання трудових відносин у приватному секторі, вживання заходів щодо підвищення рівня життя населення.

Література:

1. Рашин А. Г. Население России за 100 лет (1813-1913) / А. Г. Рашин. – М. : „Государственное статистическое издательство”, 1956. – 352 с.
2. Населення міст України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pop-stat.mashke.org/>.
3. С. Петербург : Министерство Внутренних дел. Городские поселения в Российской империи. – Том 5, часть 2, 1865. – 163 с.
4. Офіційний сайт Державної служби зайнятості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dcz.gov.ua/>.